Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt II. — Wydany i rozesłany dnia 13 stycznia 1872.

2.

Umowa pomiędzy rządem c. i k. austryacko węgierskim a ces. rosyjskim z dnia 20 sierpnia 1864,

w przedmiocie regulacyi rzek Wisły i Sanu na przestrzeni granicznej królestwa Polskiego z Cesarstwem Austryackiem.

(Zawarta w Krakowie dnia 20 sierpnia 1864, ratyfikowana przez ces. i król. rząd w Wiedniu dnia 27 maja 1871 a przez ces. rosyjski rząd w Petersburgu dnia 24 października / 5 listopada 1871).

W skutek porozumienia się na drodze dyplomatycznej rządów cesarsko austryackiego i cesarsko rosyjskiego w celu uregulowania rzek Wisły i Sanu, wyznaczoną została komissya międzynarodowa, a mianowicie:

Ze strony rządu cesarsko austryackiego przez reskrypt cesarsko austryackiego ministerstwa stanu z dnia 23 stycznia 1864 Nr. 25279:

Cesarsko króleski radca namiestnictwa Adolf Eckhardt;

Cesarsko króleski ministeryalny inspektor budowniczy Gustaw Wex.

Ze strony rządu cesarsko rosyjskiego przez postanowienie rady administracyjnej królestwa Polskiego z dnia 20 sierpnia / 1 września 1863 Nr. 24237:

Członek zarządu komunikacyi w królestwie Polskiem inspektor Wilhelm Kolberg;

Naczelnik stołu w wydziale technicznym zarządu komunikacyi Władysław Wierzbowski.

Wymienieni powyżej komisarze w myśl udzielonej im przez właściwe oba rządy instrukcyi w wykonaniu na początku wytkniętego celu ułożyli następujące punkta umowy:

§. 1.

Rząd cesarstwa austryackiego i rząd cesarstwa rosyjskiego w widokach korzyści spodziewanych dla obu ościennych państw, uznawszy potrzebę regulacyi i uspławnienia rzeki Wisły na przestrzeni granicznej od Niepołomic do Zawichosta, oraz rzeki Sanu na przestrzeni od Korylowki do Kopek wzajemnie obowiązują się doprowadzić takową do skutku według przyjętego obecnie jednozgodnie planu regulacyi i postępowania w ciągu lat 20.

Gdyby jedna z stron umawiających się uważała za stósowne, skrócić wyżej wymieniony termin, w takim przypadku obydwa rządy porozumieją się w tym przedmiocie na właściwej drodze.

§. 2.

Za pomocą robót regulacyjnych stan Wisły i Sanu na przestrzeniach granicznych wyżej wymierzonych ma być tak dalece ulepszonym, ażeby nawet przy mniejszych wo lach, mianowicie jedna stopa pod zero wodoskazu krakowskiego (Podgórskiego) co odpowiada dzisiaj stanowi wody cztery stopy nad zero na wodoskazie w Zawichoście, na całej długości nurtu potrzebna dla ruchu statków głębokość wody stóp trzy miary austryackiej lub rosyjskiej była zapewnioną, a zarazem usunięte albo zmniejszone dotychczasowe znaczne spustoszenia obustronnych gruntów skutkiem powodzi i częstych zatorów lodowych powstające.

§. 3.

Zamierzona regulacya Wisły i Sanu przeprowadzoną być ma według narysu oznaczonego liniami niebieskiemi na planach sytuacyjnych na zasadzie ustanowionych przez obustronnych komisarzy technicznych szerokości normalnych dla rozmaitych przestrzeni rzeki z tem zastrzeżeniem, że w razie nastąpić mogących znaczniejszych zmian biegu rzeki i w miarę spostrzeżeń uczynionych przy postępie robót poprawczych i onych skutków, tak kierunki tych narysów normalnych, jakoteż ich odległości (szerokości normalne) według zgodzenia się obustronnych technicznych władz w pojedynczych przestrzeniach odpowiednio zmienione być mogą.

§. 4.

Wyż rzeczona regulacya Wisły i Sanu dokonaną być ma w ogólności za pomocą następujących robót poprawczych:

1. Obsadzenie wszelkich ław piaszczystych i zbyt szerokich łożysk, które zewnątrz narysu normalnego są położone, przy jednoczesnem zupełnem wykarczowaniu tych wszystkich fiancunków wierzbowych i zarośli, które na wewnątrz zgodzonych narysów przypadają, jak również wycięcie tych, które na wypukłych brzegach bliżej jak 50 sążni narysu regulacyjnego leżą, a tem samem na przeciwległy brzeg szkodliwie działają, lub odpływ powodzi i lodów tamują.

2. Zabezpieczenie brzegów podrywanych, zewnątrz narysu normalnego leżących, przez odpowiednie roboty ochronne.

3. Ograniczenie zbyt szerokiego koryta i zwężenie rzeki aż do przyjętej szerokości normalnej, a zarazem zatamowanie wszelkich szkodliwych odnóg.

Wybór systemu budowy do zabezpieczenia brzegów, do zwężenia koryta i przetamowań pozostawia się uznaniu obu rządów na ich brzegach.

Co się tyczy sposobu wykonania wszystkich robót poprawczych jakoteż ich wymiarów przyjęte w §. 32 technicznego sprawozdania zasady mają być z obu stron na przyszłość ściśle zachowane.

4. Wykonanie przekopów prostujących rzekę, obecnie za potrzebne uznanych pod Wolą Batorską, przy ujściu rzeki Raby, i pod Wolą Przemykowską, oraz tych, jakieby w miarę skutków z rozwiniętych robót regulacyjnych, okazały się potrzebnemi i przez oba rządy za oddzielnem porozumieniem się przyjętemi zostały.

5. Przekopanie wysep i ław piasczystych leżących wewnątrz narysów normalnych, na zasadzie wyrobić się mających w swoim czasie hydrotechnicznych i wspólnie przyjętych szczegółowych projektów.

6. Usypanie obwałowań o ile takowe dla obrony nisko położonych gruntów przeciw zalewom wysokich wód i przeciw zatorom przez właścicieli nadbrzeżnych wykonane będą.

Ażeby jednak te obwałowania nie tamowały regularnego odpływu powodzi i lodów, i na przeciwny brzeg nie wywierały szkodliwych skutków, mają takowe być zakładane według możliwie regularnych, do biegu rzeki zastósowanych linii, bez kątów wyskakujących, a odległości pomiędzy obustronnemi wałami winny być nie mniejsze jak w sprawozdaniu technicznem, dla szczegółowych przestrzeni wykazano, lub jak wedle przyszłego zgodzenia się oznaczone zostaną.

Wykonane w latach poprzednich obwałowania przez gminy, właścicieli dóbr lub innych interesentów po obu brzegach na tych przestrzeniach gdzie takowe albo według zarysów niewłaściwych założone zostały, albo niemają dostatecznej odległości pomiędzy sobą, mają być w ciągu najbliższych 10 lat przesypane na górnej przestrzeni Wisły aż do ujścia Dunajca, według linii ustanowionych przez komisarzy i oznaczonych na planach sytuacyjnych kolorem zielonym; na przestrzeni zaś poniższej według przedstawić się mających do zatwierdzenia władzom technicznym wniosków inżynierów oddziałowych.

§. 5.

Każdy z obu rządów roboty potrzebne do regulacyi na własnym brzegu, własnym kosztem, lub przez własnych poddanych wykonać każe, z wyjątkiem przekopów których koszt wykonania oznaczony będzie wedle obustronnego porozumienia się w każdym szczegółowym przypadku. Co do przekopów wyżej podanych rozkład kosztów ustawiony został jak następuje:

a) pod Wolą Batorską przekop Wisły na prawej galicyjskiej stronie ma być wykonany kosztem rządu cesarsko austryackiego zaś drugi przekop na lewym brzegu kosztem rządu królestwa polskiego;

b) koszta wykonania przekopu podwójnego na Wiśle przy ujściu rzeki Raby mają być poniesione w równych częściach przez oba rządy, zaś dzieła poprawcze przy wadliwem ujściu rzeki Raby dokonane być mają kosztem samego rządu cesarsko austryackiego.

c) przy wykonaniu podwójnego przekopu na Wiśle przy Woli Przemykowskiej rząd cesarsko austryacki poniesie dwie trzecie, zaś rząd królestwa Polskiego tylko jedną trzecią kosztów całej budowy.

Koszta przekopania wysp i ław piaszczystych leżących w pośród narysów normalnych poniesione być mają przez obadwa rządy w równych częściach.

§. 6.

Ażeby powyżej wymienione roboty regulacyjne przy obydwu brzegach o ile być może jednocześnie, jednozgodnie i wzajemnie się wspierając, zatem z najpewniejszym skutkiem i najmniejszym kosztem mogły być dokonane, obadwa rządy przyjmują następujący sposób postępowania:

a) delegowani od obustronnych rządów urzędnicy z każdą wiosną po naznaczeniu terminu zjazdu wspólnie z obustronnymi inżynierami, którym regulacya Wisły będzie poruczoną, i z właścicielami gruntów zwiedzą po obu brzegach oznaczoną im przestrzeń, wskażą sobie roboty poprawcze w tych przestrzeniach w bieżącym roku potrzebne, zyskają zgodzenie się na takowe roboty delegowanych przeciwległego brzegu i porozumieją się co do sposobu prowadzenia tych robót, sprawdzą i poświadczą równie roboty wodne wykonane w roku poprzednim, mianowicie czy takowe wykonane były według poprzednich umów, nakoniec przedstawią w tym względzie sporządzone protokoły obustronnym przełożonym władzom dla rozpoznania i potwierdzenia:

b) gdyby obustronni delegowani zgodzili się co do robót wykonać się mających, lub gdyby ich władze przełożone robót protokołem objętych nie zatwierdziły, w takim razie porozumienie się obustronnych wyższych władz staje się potrzebnem;

c) aby rozciągnąć nadzór nad systematycznem przeprowadzeniem zamierzonej regulacyi rzeki i bliżej oznaczyć stopniowy postęp robót, w dalszym ciągu wykonać się mających wedle objawiających się skutków z robót poprawczych, w poprzednich latach wykonanych, termin dwudziestoletni oznaczony dla uregulowania Wisły i Sanu podzielony zostaje na peryody pięcioletnie, a w końcu każdego takiego peryodu wyznaczeni będą i wysłani od obu rządów jednocześnie wyżsi urzędnicy techniczni, którzy wspólnie przekonają się o stanie rzeki i wykonanych budowach jak również o skutkach z tych ostatnich i według tego uczynią zaraz na miejscu ogólne zarządzenia co do sposobu i kolei robót w najbliższym peryodzie wykonać się mających, lub też odpowiednie przedstawienia uczynią przełożonym władzom;

d) gdyby jeden z obydwóch rządów przy wykonaniu robót regulacyjnych (mianowicie przekopów) był w potrzebie wykonać dzieło pomocnicze na przeciwnym obcym brzegu, w ówczas tameczny rząd przyzwoli na budowę tego dzieła z zastrzeżeniem że przezto, ani sam, ani jego podani na szkodę narażeni nie zostaną;

e) obadwa wysokie rządy przedsięwezmą potrzebne środki, aby dla przyspieszenia i ułatwienia wykonywających się robót regulacyjnych na Wiśle zatrudnionym przy nich urzędnikom, przedsiębiorcom lub robotnikom każde możliwe ułatwienie w stosunkach granicznych czynione było.

§. 7.

Co do załatwienia istniejących i w przyszłości wyniknąć mogących kwestyi granicznych następujące przyjmują się zasady:

Stan rzeczy znaleziony przy ostatniem wspólnem oznaczeniu granicy w r. 1818/21 wzdłuż Wisły i oznaczony słupami granicznemi i opisaniem granicznem, utrzymany zostaje jako stan normalny o tyle, o ile przez późniejsze sprawdzenia graniczne i przez obecne porozumienie się nie został zmieniony.

Przy teraźniejszym stanie Wisły na wszystkich tych przestrzeniach gdzie niema sporów granicznych „thalweg“ czyli nurt istniejący uznaje się za faktyczną granicę kraju pomiędzy obydwu państwami.

Wszelkie części gruntów które przy wykonaniu przekopów z prawego brzegu rzeki na lewy, albo z lewego na prawy, odcięte zostaną, mają być przez rząd właściwy lub przez przyległych poddanych według zupełnej szacunkowej wartości wynagrodzone.

Jeżeli wysokość tego wynagrodzenia nie będzie mogła być ustanowioną w drodze dobrowolnej ugody, wtedy na zasadzie postępowania praw tego kraju, z którego terytoryum grunt odpada, oznaczoną zostanie.

§. 8.

Obadwa rządy obowiązują się mieć staranie, aby według umowy art. V, ustępu *b)*, zawartej w roku 1818 pomiędzy Austryą i Rosyą konwencyi, dla dróg do holowania celem ułatwienia i podniesienia żeglugi na Wiśle niezbędnie potrzebny, wzdłuż obustronnych brzegów pas gruntu szeroki 15 łokci polskich (stóp ros. 28) rezerwowany i aby takowy w lasach, zagajeniach i flancunkach na szerokości 6 stopowej z drzew, pni i krzaków w każdym czasie był oczyszczony.

Używanie tych dróg do ciągnienia statków w górę rzeki ludźmi albo końmi będzie dozwolone obustronnym poddanym po obydwu brzegach każdego czasu bez żadnej trudno-

ści i takowi zato nie będą uiszczać żadnych opłat, ani też nie będą doznawać utrudnień ze strony straży granicznej.

§. 9.

Cesarsko austryacki rząd przedsięweźmie środki, aby aż do przeprowadzenia regulacyi Wisły i Sanu corocznie po zejściu wód wysokich przez ustanowionych dozorców kierunek właściwej drogi spławnej dla statków prętami był oznaczony, jak również, aby mielizny i inne przeszkody spławu odpowiednio oznaczone były.

§. 10.

Oba wysokie rządy przedsięwezmą środki, ażeby stojące po obu brzegach Wisły i Sanu słupy graniczne, które wniesione być mają w obustronne plany hydrotechniczno-sytuacyjne, w przyszłości, gdy zmiana ich stanie się potrzebną, tylko za współudziałem inżynierów spławu przestawionemi były.

§. 11.

Wszelkie ustanowienia, które w poprzednich latach względem wykonania robót wodnych na Wiśle i na Sanie przy obustronnych przez władze miejscowe odbytych konferencyach ułożone zostały, o ile nie są zgodne z obecnemi warunkami, przez niniejszą umowę uchylają się.

§. 12.

Przed udzieleniem koncesyi przedsiębiorcy lub towarzystwu akcyjnemu na żeglugę po Wiśle statkami parowemi na przestrzeni granicznej nastąpi pomiędzy obydwoma wysokiemi rządami oddzielny układ tak ze względu na zabezpieczenie brzegów i wykonanych robót regulacyjnych, jakoteż względem oznaczenia i zaprowadzenia przystani, nakoniec względem warunków wszelkich innych zachować się mających przepisów.

W Krakowie, dnia 20 sierpnia 1864.

Kolberg r. w.

Wierzbowski r. w.

Eckhardt r. w.
c. k. radca namiestnictwa.

Gustaw Wex r. w.
c. k. inspektor budownictwa.

Pierwopis.

Déclaration.

Le soussigné, Chancelier de l'Empire, Ministre de la Maison Impériale et des affaires étrangères, dûment autorisé à cet effet, déclare par la présente, au nom du gouvernement Impérial et Royal, que la Convention ci-jointe, signée à Cracovie le 20/8 août 1864 entre les commissaires du gouvernement Impérial et Royal de la monarchie Austro-Hongroise et du gouvernement Impérial de Russie, dans le but de régulariser le cours du San et de la Vistule dans les parties de ces rivières qui forment la frontière entre l'Autriche et la Russie, est formellement approuvée et acceptée par le gouvernement de Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique, et recevra, en ce qui Le concerne, pleine et entière exécution.

En foi de quoi le soussigné a revêtu de sa signature et du sceau de ses armes la présente Déclaration destiné à être échangée contre une Déclaration semblable signée par Mr. le Prince de Gortchakoff, Chancelier de l'Empire de Russie.

Fait à Vienne le 27 Mai 1871.

(L. S.) Comte de **Beust** m. p.

Przekład.

Deklaracya.

Niżej podpisany kanclerz państwa, minister cesarskiego domu i spraw zewnętrznych, będąc do tego należycie upoważnionym, oświadcza niniejszym dokumentem w imieniu cesarskiego i królewskiego rządu że załączona umowa w przedmiocie regulacyi rzek Wisły i Sanu na przestrzeni granicznej pomiędzy Austryą a Rosyą, na dniu 20/8 sierpnia 1864 przez komisarzy rządu c. i k. austryacko węgierskiego i rządu cesarsko rosyjskiego w Krakowie zawarta, przez rząd Jego cesarskiej i królewskiej Apostolskiej Mości formalnie zatwierdzoną i przyjętą została i że rząd ten takową całkowicie i w zupełności wykona.

W dowód czego podpisany, deklaracyą niniejszą, która za podobną, przez cesarsko rosyjskiego kanclerza państwa, księcia Gorczakowa podpisaną, wymieniona być ma, w podpis swój zaopatrzył, i pieczęć swoją na takowej wycisnął.

Działo się w Wiedniu dnia 27 maja 1871.

(L. S.) Hrabia **Beust** r. w.

Umowę powyższą, jako przez obiedwie izby rady państwa zatwierdzoną, ogłasza się niniejszem.

Wiedeń, dnia 30 grudnia 1871.

Lasser r. w.

3.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 25 grudnia 1871,

tyczące się upoważnienia c. k. urzędu cłowego w Nowosielicy na Bukowinie do postępowania wywozowego z piwem, za linią cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego wywożonem.

W myśl istniejących przepisów upoważnia się c. k. urząd cłowy poboczny I klasy w Nowosielicy na Bukowinie do postępowania wywozowego z piwem, za linią cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego wywożonem.

Holzgethan r. w.

4.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 26 grudnia 1871,

tyczące się ustanowienia w mieście Meran ekspozytury urzędu cłowego głównego I klasy w Bozen.

W mieście Meran ustanowioną została, tymczasowo na przeciąg okresu leczniczego 1871/72 (t. j. do końca maja 1872) ekspozytura urzędu cłowego głównego I klasy w Bozen, która z dniem 7 grudnia 1871 rozpoczęła czynności.

Ekspozytura ta posiada zupełne prawo ekspedycyi.

Holzgethan r. w.